



Ole-Jørgen Johannessen

Deres ref

Vår ref  
2019/6233

Dato  
04.06.2019

## Kompetansebedømmelse for opprykk til professor

Det vises til brev av 08.02.19 vedr. kompetansebedømmelse for opprykk til professor.

Opprykk til professor etter kompetansebedømmelse ble innført i 1993. Ordningen ble administrert av Universitets- og høgskolerådet ved at de ulike fakultetsmøtene mottok opprykkssøknader og nedsatte bedømmelseskomiteer. Fakultetsmøtene utferdiget videre nasjonale standarder for opprykk til professor. Ordningen ble endret i 2010 da §2-1 i forskrift om opprykk ga de enkelte universitetene ansvaret for professoropprykk. Styret ved Universitetet i Bergen vedtok i 2010 å delegere opprykksordningen til fakultetene, noe ny forskrift åpnet for.

Departementet understreket i forbindelse med forskriftsendringen at kravet til professorkompetanse, slik omtalt i §1-2, ikke endres og ønsket å evaluere endringene i ordningen etter noe tid. Nasjonalt fakultetsmøte for humanistiske fag vedtok den 27. november 2006 med endringer 3. mai 2007, 13. september 2013 og 19. desember 2013, følgende retningslinjer for opprykk:

«Det kreves betydelig vitenskapelig produksjon utover det som kreves til doktorgrad. Forskingen skal være av høy kvalitet og skal vise både dybde og bredde. Vedvarende forskningsaktivitet er en forutsetning. Publikasjonene som legges til grunn, skal normalt være fagfelleverderte. Internasjonale bidrag (for eksempel konferanseforedrag, publikasjoner eller deltakelse i faglige nettverk) er normalt et krav. For å kunne tilkjennes kompetanse som professor, må søkeren vurderes i forhold til etablerte internasjonale eller nasjonale standarder for slik stilling i det aktuelle fagområdet (jf. Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger nr. 129, 9.2. 2006, § 1-2,1.»

Samtidig framholdes det at: «Humanistisk forskning er mangfoldig og skal være det. Den nasjonale standarden må derfor ikke oppfattes rigid. Men det er til stor fordel for det humanistiske miljøet i Norge om de forventninger om kvalitet, bredde og dybde som fremholdes i denne veiledningen blir respektert.»

Kompetansevurderingen for professorer foretas som et skjønn ut fra aktuelle faglige kriterier og krav til «kvalitet, bredde og dybde». Det er derfor naturlig at en bedømmelseskomite vurderer hele den vitenskapelige produksjon. Kompetansekravet må fortolkes som en sammensatt, og skjønnsmessig vurdering og vektning av søkeres samlede vitenskapelige produksjon. Dermed må den sakkyndige komiteen også ta med i vurderingen doktorgradsavhandlinger som ligger til grunn for søkeres førsteamanuensiskompetanse.

Habilitet i opprykksaker skal vurderes etter forvaltningslovens regler om habilitet. Den alminnelige habilitetsregelen fremgår av fvl § 6, og slår fast at det foreligger inhabilitet når særegne forhold er egnet til å svekke tilliten til en offentlig tjenestemanns upartiskhet. Den omstendighet at en som har deltatt i flere sakkyndige bedømmelser av samme person, kommer til ulike konklusjoner ved forskjellige kompetansevurderinger, tilsier isolert sett ikke at det foreligger inhabilitet.

Kravene til professorkompetanse endres over tid, i tråd med internasjonal utvikling eller også ved nasjonale forskrifter. Eksempelvis kan nevnes at forskriften ble vesentlig endret i 2015 og det er også vedtatt nye endringer med ikrafttredelse 01.09.19. Styret ved Universitetet i Bergen vil i høstsemesteret eksempelvis behandle nye retningslinjer for opprykk til professor i lys av ny forskrift. Det vil imidlertid ikke være naturlig at universitetsstyret drøfter doktorgradens betydning i vurdering av professorkompetanse da denne varierer betydelig mellom disipliner. Universitetsstyrets anliggende vil i første rekke være å påse at bedømmelseskomiteer legger til grunn §1-2 og krav om «nivå med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder.

Loven forutsetter at den faglig bedømmelse av professorkvalifikasjoner skjer i sakkyndige komiteer. Dermed er det også svært begrenset adgang til å overprøve kompetansevurderingen.

Med hilsen

Dag Rune Olsen  
rektor

Kjell Bernstrøm  
universitetsdirektør